
FIB
FOLKET I BILD
ROLF BLOMBERG
hos Galápagos
JÄTTEÖDLOR
★
FOLKHEMMETS
NEGERPROBLEM
— likalönsfrågan
Läs också:
Föräldrar på skolbänken ★ Monaco:
spelarnas paradis ★ Lorca i New York
Folkrörelserna inför TV-åldern
Nr 48 1959 27/11—3/12 Pris 70 ö
dec

Två prosadikter av PAUL FORT

Översättning LARS FORSSELL

SKILLNADER

Du ä inte lika som ja, de ä du inte. Du ä så liten vid sidan av mej. Men sen när ja går ifrån dej, så växer du ju . . . det ä fan vad du växer! Till havs blir du stor, du klättrar däruppe, du ä över alltihop. Ja, ja ä allti ja. Inte växer ja när ja minns. När ja minns så ä ja preciss lika stor. De ä *de*, seru, lilla vän.

Du ä inte lika som ja inte. När du ä hos mej så ä du så liten, så liten. Men sen när ja ä borta och tänker på dej, så när ja minns dej skymmer du allt, natten och dan, havet och himmelen. Sänt står man inte ut me, käraste min vän.

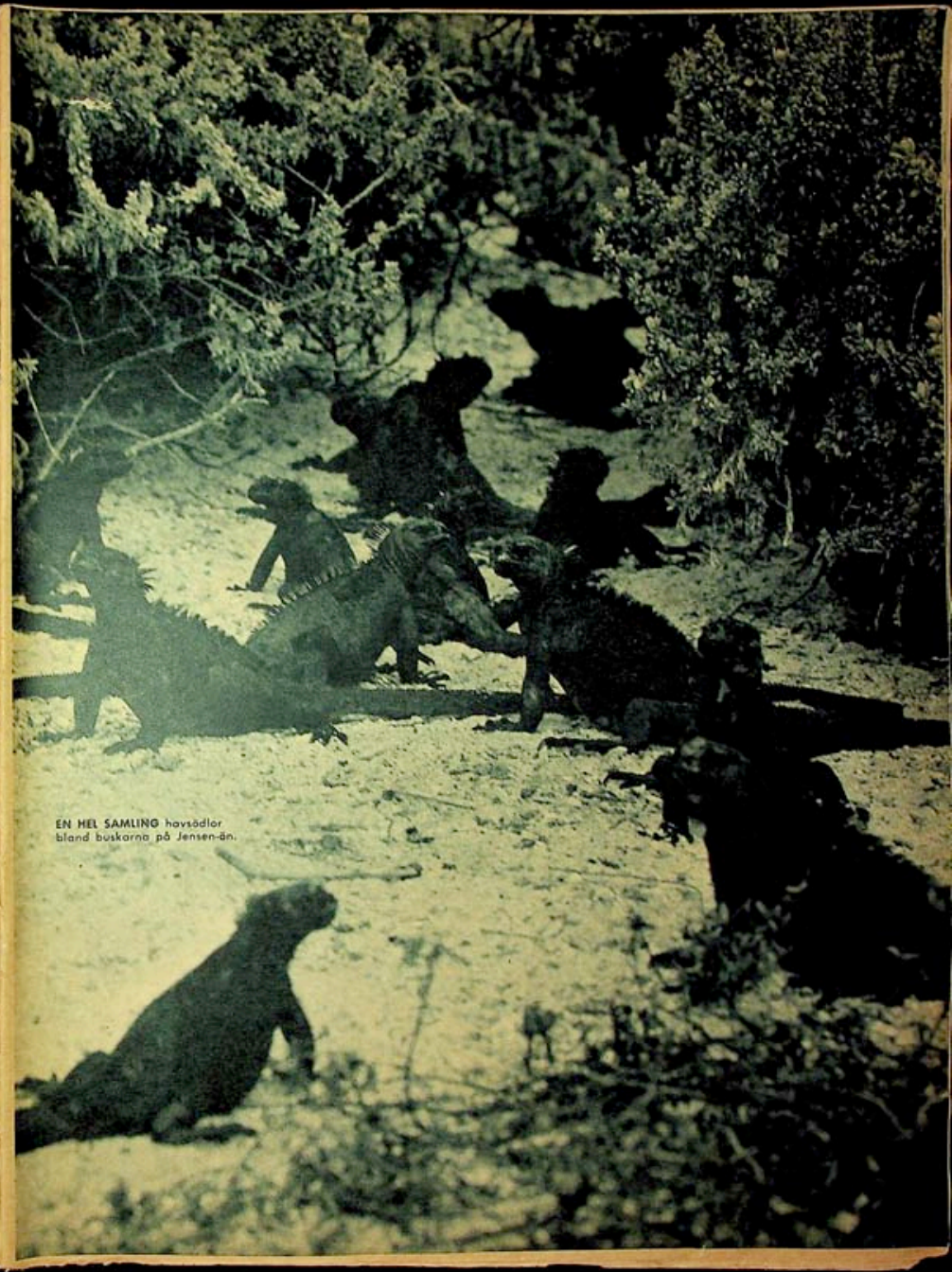
Etsning av BÖRJE SANDELIN

DEN EVIGA BLICKEN

Jag drömde i natt att min käraste var död. Min käraste var död och lagd i sin grav.
Och jag, jag var också död och låg där tätt intill henne. Och så drömde jag att vi såg på varann. Min käraste var död och jag låg tätt intill henne. Jag drömde i natt att jag äntligen levde!
Jag låg där i graven med hennes ögon så nära intill mina och jag drömde att vi såg på varann, att vi såg på varann med en evig blick, att vi såg och såg och såg på varann . . .

Paul Fort är nu en gammal man. Han förekommer inte så ofta i antologier över "den stora franska poesin" eller "de ledande franska poeterna". Ändå tillhör han de mest lästa, de mest folkkära — en föregångare till Jaques Prévert. Den som går in på en "bistro" i Paris, ett sånt där ställe där man sjunger gamla visor och spelar nyckelharpa och läser dikter — han kommer att få höra Paul Forts lätt sentimentala men ändå så behagfulla dikter läsas.

FIB *Chefredaktör och ansvarig utgivare:* Ivar Öhman. *Redaktionssekreterare:* Lennart Rask. *Teknisk redaktör:* Rolf Stålenhag. ★ *Verkst. direktör:* Einar Ebe. *Annonschef:* Olle Tisell. *Redaktion, expedition och annonsavdelning:* Klara Västra Kyrkogata 5, Stockholm. *Postadress:* Box 118, Stockholm 1. *Tel:* 23 81 40 (växel). *Postgiro:* 57425. *Prenumerationspris:* helår kr 30:—, halvår 16:—, kvartal 8:25.

EN HEL SAMLING havsödlor bland buskarna på Jensen-ön.

Hej!

FYRA AV DE FEM *styrelsemedlemmarna har samlats till rådslag i direktionsrummet. Fr v Bruno, Ulf, Åke och Vittorio. På väggen kan ni läsa deras smeknamn.*

Snacka inte om tonårsvantrivsel i NACKA

— inte sedan källarklubben La Conga öppnades. Där tävlar fem grabbar framgångsrikt med Stockholms professionella nöjesarrangörer, och 450 ungdomar har fått en populär mötesplats. Något att efterlikna på andra håll?

FIB-reportage BÖRJE CRONA (text) och KALLE WETTERLUND (foto)

Redan klockan halv åtta på söndagskvällen börjar de första gästerna anlända, och fyrtio minuter senare måste man hänga upp en skylt, som talar om att det är UTSÅLT. Medan de flesta av Stockholms danshaksdirektörer dystert begrundar TV-konkurrens och urusla söndagskassor, kan fem grabbar i Nacka — av de flesta betraktat som förort och sovsamhälle, hur mycket stadsrättigheter området än räkar ha på papperet — glädja sej åt en ny succékväll.

De fem grabbarna, Åke Pettersson, Ulf Ek (som båda är 18 år), tvillingbröderna Vittorio och Giulio Brunetti och Bruno Soldati (som samtliga är födda i Italien för 19 år sedan), har döpt sitt "danshak" till La Conga. Nåja, egentligen är ju La Conga en klubb, men den har uteslutande söndagsdans och -underhållning på programmet, och av dess 450 medlemmar dyker regelbundet ett 180-tal upp på klubbträffarna. Sedan är det som sagt fullspikat.

Jobb till tre på natten

Klubblokalen är en — ursprungligen skyddsrumsinredd — källare under ett barndaghem, vägg i vägg med Nackas största ungdomsgård, Finntorpsgården. Både i danssalongen på 25×10 meter och i de många smårummen lyser väggarna av färg, klatschiga musikmotiv omväxlande med nonfigurativt. Så såg det sannerligen inte ut när klubbstyrelsen först kom dit för ungefär ett år sedan. Men det var ändå inte det största problemet de fem hade att lösa.

— Svårast av allt var att överhuvud taget få fatt på en lokal, berättar Åke som är La Congas ordförande. Vi bönade hos åtskilliga fastighetspampar härute, men det var lönlöst. Ändå ville vi inte ge upp.

Klubben bildades — snart avklarat eftersom dess fem grundare bor i samma hyreshus — och Bengt Eriksson teorier slog in till punkt och pricka både när det gällde lokal och ekonomi. När han sedan hjälpte dem att övertala en firma att donera målarfärg och virke, tyckte grabbarna att de kommit en bra bit närmare målet.

— Men som det såg ut i källaren när vi kom! skrattar Vittorio. Rena spökslottet. En hel kväll sprutade vi med vattenslang på väggar och golv för att få bort de värsta avlagringarna.

— Ja, instämmer Ulf, både vi vetat vad vi gav oss in på, skulle vi nog tänkt oss för både en och två gånger. Vi målade och snickrade kväll efter kväll efter kväll, och att ingen av oss hade större erfarenhet av sånt jobb gjorde ju inte det hela lättare precis. Men det var sagolikt kul att se det hela ta form. När vi inredde baren i ett av smårummen slet vi i ett sträck till klockan tre på natten av ren nyfikenhet hur det skulle ta sej ut.

I våras var man något så när klar, och efter två veckors reklamkampanj — affischer med "Vad händer på La Conga?" syntes på snart sagt varenda husvägg i Nacka — var det dags för premiär. Ett hundratal tonåringar löste medlemskort, men av dem återkom bara ett fyrtiotal de följande söndagskvällarna. Kassören Giulio slet sej i håret — i väntan på stadsbidraget hade nämligen han och de andra satsat åtskilliga hundralappar på mikrofonanläggning, belysning och andra oundgängliga inredningsdetaljer. Lyckligtvis ökade publiksiffrorna allteftersom ryktet om dansmöjligheten på hemmaplan spred sej, och när man gjorde ett sommaruppehåll i ruljangsen innehöll medlemsförteckningen 350 namn.

TRIVSELN *på La Conga blir inte mindre av att det är trångt som i en sardinburk. "Men vi blev tvungna att byta belysning", avslöjar Åke. "Med vita neonrör blev det alldeles för ljust. Ingen stämning."*

— Nej, inskjuter Vittorio, vi tyckte det var botten att behöva åka in till Stockholm bara för att få dansa. Visserligen anordnades det ibland dans i ungdomsgården, men dit kom mest 13—14-åringar. Vi som var några år äldre hade ingenstans att ta vägen.

Bengt Eriksson, Finntorpsgårdens stridbare och idérike föreståndare, hörde deras klagan.

— Bilda en klubb, rådde han. Då kanske Nackas ungdomsråd hjälper er att lösa lokalfrågan, och dessutom kan ni få en slant ur stans årliga anslag till föreningsverksamheten.

Inga snubbar över 30"

Under sommarmånaderna gjorde klubbstyrelsen slut på de återstående färgburkarna, och det var med berättigad stolthet man öppnade igen fram på höstkanten. Resultatet lät inte vänta på sej. La Conga fick snabbt ytterligare 100 medlemmar, av vilka en del var bosatta i så fjärran belägna orter som Hässelby och Djursholm. Men framför allt hade ungdomarna i Nacka fått en efterlängtad träffpunkt och en möjlighet att dansa utan att göra av med för mycket pengar. Minst 15 år måste medlemmarna vara. Någon fast övre gräns har man inte satt, men den äldste i matrikeln har nyss fyllt 23, upplyser Bruno.

— Kommer det snubbar på 30, blir dom förstås nobbade, tillägger han.

Ulf är den som engagerar orkestrar och artister.

— Vi betalar lika höga gager som andra nöjesarrangörer, säjer han. I längden lönar det sej säkert bättre än att ha ett urusselt band som spelar nästan gratis. Klart att det inte blir någon större summa över, när entrébiljetten kostar futtiga 2:75, men huvudsaken är att medlemmarna trivs och vill komma tillbaka.

Kritik från föreningshåll

Naturligtvis har grabbarna fått åtskilligt med berömen för sitt initiativ och sin inredningsflit, men de har också utsatts för kritik, inte minst från föreningshåll. Vad är det för nytta med en ungdomsklubb, som bara har dans på programmet? har man sagt. Ska sånt verkligen premieras med stadsanslag? En äldre dam var missbelåten av ett annat skäl.

— De måtte tjäna alldeles hutlöst med pengar i sin källare. Nu har de ju köpt bil också, av sista årsmodellen t o m.

Men klubbstyrelsen är inte svarslös.

— Hur mycket gör egentligen föreningarna som påstår sej ha ungdomsverksamhet på programmet? frågar Bruno. Och hur många kommer på deras möten? Att vi på ett halvår får många hundra medlemmar bevisar väl, att vi har en uppgift att fylla.

— Det är sant att vi har köpt en bil, kommenterar Vittorio den andra kritiska repliken, men det är en De Soto årgång 39, som kostade oss 900 kr och som vi lagt ner många arbetstimmar på, innan den blev fullt trafikduglig. Och utan den skulle vi ha svårt att klara exempelvis affischeringen — när det gäller ytvidden är Nacka en stor stad. Faktum är att vi inte förtjänat ett rött öre, varken på att inreda klubben eller på att driva den. Blir det några pengar över i kassan, ska de användas till en subventionerad Osloresa, som samtliga klubbmedlemmar har möjlighet att delta i.

"Vuxna förstår inte ungdomsproblem"

— Många tycker att en ungdomsklubb absolut måste ledas av vuxna, säjer Åke fundersamt och anknyter till den tidigare samtalstråden. Men de äldre har inte stora möjligheter att sätta sej in i våra problem. De jämför allting med sin egen ungdom, och tycks inte ha märkt hur mycket samhället förändrats. De vet inte hur de ska ta oss; försöker omväxlande vara stränga och kamratliga utan att lyckas särskilt bra med någondera delen.

Forts sid 55

VEN STOLPE

● **Sjöblom kommer förresten att vara alldeles speciell i farten den här veckan, då han fungerar som producent i Malmö och på måndagen leder en debatt om Öresundsbro, på tisdag producerar ett program som Erik Borg gjort om djurskelett, på torsdag sänder en studentrevy från Lund och på fredag gör ett besök "Hemma hos Sven Stolpe". Det sistnämnda programmet är dock inspelat tidigare, och om det inte är alltför censurerat i klippningen bör där förekomma en passus där Sven Stolpe uttalar sig om svenskarna och deras hövdingar. "Dom ser ut som knän i ansiktet", säger han.**

● *Vad TV beträffar kan också tilläggas att Sten Bergman berättar på söndag, att Olav Gerthel sjunger visor samma dag, och att förra höstens förkättrade familjeserie "Greta och Albert" kommer i repris med början på fredag.*

Sven Gillsäter.

● **Radion bjuder också på upptäcktsresande. I skolradio på måndagsförmiddagen talar John Erik Elmberg, Erik Lundqvist och fotografen-författaren Sven Gillsäter — vars bok för året Öga mot Öga ligger i toppen av försäljningslistorna — om "De tre tusen öarnas land", dvs Indonesien.**

● *En annan av årets mest uppmärksammade författare, Olle Mattson, har skrivit "Fem bibliska tavlor" för radions räkning och kallat dem gemensamt för "Hjorden under min vård". Radioteatern ger verket i urpremiär på tisdag i P 2. De bibliska tavlorna föreställer bl a Josef och Potifars hustru, som spelas av Lars Ekborg och Gertrud Fridh, samt Kain och Abel — Toivo Pawlo och Göran Graffman.*

● **Den mycket modernistiske ensättaren och musikologen Bengt Hambræus har gjort musiken och Gunnar Olsson är bearbetare.**

Veckans porträtt: OLAV GERTHEL

Olav Gerthel i "Zigenarbaronen".

Berömd på en kväll

Televisionen är ett välsignat medium för en del artister liksom det kan medföra katastrof för andra i en enda sändning. Typexemplet är naturligtvis i Sverige Siw Malmkvist och Britta Borg och Augustin; hur Siw blev berömd på finalomgången i Sverige, då hon med sin friskhet förde fram den förskräckliga slagdängan till att få representera Sverige vid schlagerfestivalen i Cannes, och hur Britta Borg vid Medelhavet nästan mördades som artist tack vare en olycklig placering långt från och utan kontakt med dirigenten, som såsade sig igenom ackompanjemanget i grötlunkstakt.

Men ännu mera än Siw Malmkvist har TV genom ett enda framträdande fört fram Olav Gerthel.

Han är ju känd som opera- och operettenor i Malmö och Göteborg, men har ju aldrig gjort någon lycka i de breda kretsarna förrän nu med sin Vårvisa.

Att han nu plötsligt sedan åtskilliga veckor ligger bland de allra främsta i skivbranschen kan direkt tillskrivas det tillfälle tidigt i somras, då han uppträdde i Stora Famnen.

Egentligen skulle han inte ha varit med, men så blev någon annan sjuk och man ringde efter Olav Gerthel som just då repeterade operetten JungfrubUren vid Malmö Stadsteater, där han är fast engagerad som teaterns förste tenor.

I valet och kvalet inför lämplig repertoar tog han sin egen Vårvisa — text och musik: Olav Gerthel — som han visserligen redan lyckats få sjunga in på skiva, men som just inte väckt något djupare intresse bland den stora allmänheten.

Plötsligt slog det till, på samma sätt fastän utan hysteri som en gång skedde för Snoddas i radio, och sedan dess fortsätter ruljangsen. Söndagen den 29 november kommer från Malmö ett filmat program med Olav Gerthel, där han demonstrerar en del nya visor som han också skrivit både musik och text till. Det är en hobby han har haft rätt länge, fastän han inte förrän nu kunnat slå mynt av den.

■ Det är ju ganska märkvärdigt när en allvarligt syftande sångare plötsligt slår igenom i schlagerbranschen. Olav Gerthel debuterade efter studier vid Musikaliska Akademien i Stockholm som Tamino i Trollflöjten vid festspelen i Salzburg 1942 och stannade som operasångare i Österrike och Tyskland under större delen av kriget. Så kom han hem och engagerades vid Malmö Stadsteater, varifrån han i början av femtiotalet flyttade över till Stora Teatern i Göteborg. Det var kanske på den scenen han vann sina största konstnärliga framgångar med utomordentliga prestationer i Bohème och Pajazzo bl a. Hans lyriska, mycket varma röst passar säkert bättre för den intima stämningen på Storan än för gigantformatet på Malmö Stadsteater, dit han emellertid återvände 1955. Nu senast har han gjort Schubert i operetten JungfrubUren som är en sentimentaliserad historia om Franz Schubert och hans vänner och hans musik.

Olav Gerthel både sjöng och framställde Schubert alldeles ypperligt, och om man är optimist kan man kanske hoppas att det är den goda smaken och Schubertlyriken i hans röst, som nu åsamkat den stora popularitéten.

Men är man pessimist lägger man kanske mera märke till den otvetydiga likheten mellan Olav Gerthels röst och Edvard Perssons.